

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

*Pris 75 öre.
So.*

PÅ HAF OCH LAND

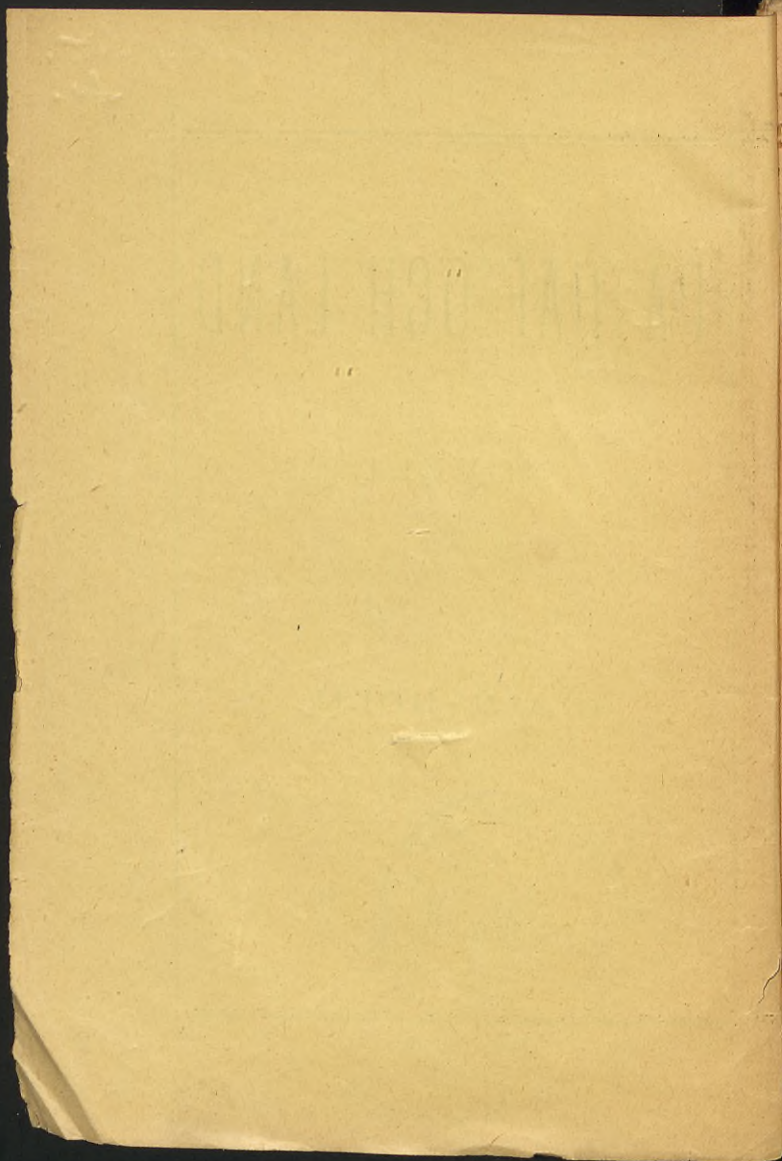
NOVELL

AF

C. A. NYHOLM.

Pris 75 öre.

PÅ HAF OCH LAND

NOVELL

AF

C. A. NYHOLM.

STOCKHOLM.

C. A. NYHOLMS FÖRLAG

1885.

STÅL HÖG LÅN 19

1865

STÅL HÖG LÅN

STÅL HÖG LÅN

Stockholm, Otto Ahlströms Boktryckeri, 1865.

»Nåh! min kära Albert, hvad önskar du att blifva?» Denna fråga framställdes af min fader, ångfartygsbefälhafven Lars Hagstedt, som tyckte det vara på tid för en sextons års yngling, som genomgått Katarina allmänna läroverk, samt dertill offentligt aflagdt prof på den svenska statsreligionens lära, att bestämma sig för något. Vid 16 år reflekterar man ej så djupt, vid så unga år följer man vanligtvis dit andras förnuft leder och lärer; emellertid hvad mig sjelf beträffar så af allt hvad jag lärt fanns intet så dödande tråkigt som — just kristendomen — detta själstvang verkade raka motsatsen ty så fort jag gått fram, kastade jag alla så kallade kristliga böcker åt sidan, och tackade å min sida Gud för att det var slut och längtade blott efter frihet. Jag hade visserligen hört min religionslärare tala om menniskans fria vilja, men hvori den fria viljan bestod, kunde jag ej få klart för mig. Då min anda är bunden i fjettrar af lagens

och kyrkans tvång, är det icke mycket att skryta af friheten. När sålunda min fader stälde ofvannämnda fråga till mig, svarade jag: »Likt dig min far, vill jag blifva sjöman.»

»Nej min gosse, slå sjömansgrillerna ur hågen, sjölifvet är förenadt med så många faror, och utsigterna för framtiden så dåliga att jag icke kan samtycka till att min ende son skall söka det svåraste brödet, då så mycket annat står att välja.»

»Ja men pappa, sjömannens lif är fritt, gladt och — ombytligt — det har du sjö lif så många gånger sagdt. Att arbetet är tungt emellanåt kan väl vara, men det fria arbetet är aldrig så tungt som det hvartill jag tvingas, icke sannt.»

»Jo deri kan du hafva rätt, men jag tycker att du skulle finna det trefligare hemma hos dina föräldrar än att ensam kastas kring i världen utan något deltagande hjerta att sluta dig till, du är ännu ofriaren af lifvets vexlande öden, lyd därför din gamle faders råd och stanna hemma.»

»Jag har aldrig trotsat mina föräldrars vilja, men hela min hog och alla mina tankar röra sig blott kring det fria sjömannslifvet, och skulle Ni hindra denna min böjelse, är det slut med all min glädje, och därför älskade fader lät mig

få följa mitt hjärtas önskan, och jag skall evigt blifva Eder tacksam.»

»Ske då som du vill, icke vill jag lägga något band på din fria vilja, blif hvad du vill, men hvad du än må blifva, hvar du än må hamna, blif alltid hederlig karl, håller du ständigt den kursen så kan du vara viss om att alltid hafva medmänniskors aktning.»

»Jag känner en person, som är styrman på en engelsk brigg, han reser till London, hvarest hans fartyg ligger, i dag åtta dagar. Jag skall höra med honom om du kan få följa med, och om så är skola vi laga dig i ordning till dess, är du då nöjd, min herr son?»

»Både nöjd, glad och tacksam, och jag lofvar att Ni skall få heder af mig.»

»Ja, när slutet är godt, är allting godt, min käre Albert. Jag skall nu gå och höra efter om du kan få göra resällskap.»

Min fader kom snart tillbaka med det glädjande budskapet att jag skulle få resa med styrmannen till London och möjligen äfven komma att mönstra på samma fartyg. Mina saker inpackades, jag erhöll respengar till England och efter ett smärtsamt afsked af föräldrar och syskon, skiljdes jag från mitt kära barndomshem för att på egen hand styra min farkost på lifvets

stormuppfyllda haf — och nu ärade läsare och läsarinnor vill jag för Eder berätta om

»En sjömans äfventyr».

Resan till London gick lyckligt. Min följeslagare lemnade mig uti ett *boarding house* (sjömans hem). Briggen som han tillhörde var redan fullmönstrad så der fanns för mig ingen hyra att få. Denna första motgång nedslog mitt mod — men jag tröstades snart då jag hörde att i London var ej ondt efter att få hyra. Dessutom anbefalle mig min reskamrat uti världens vård — och så skiljdes vi åt. — Jag var nu ensam uti denna kosmopolitiska verldstad. Efter tvenne dagars väntan blef jag mönstrad som kock på en dansk skonare — detta var mot min vilja — ty jag kunde knappast göra eld under en panna, mycket mindre koka, detta kunde nu icke hjälpas. Jag gick sålunda ombord, och som klockan var öfver 8 på aftonen var intet annat än att gå till kojs. Kl. 4 påföljande morgon måste jag upp och koka kaffe, detta gick någorlunda för sig; kl. 5 kom bogserångaren och bogserade oss ut till sjös. De dagar som nu randades för mig voro ej

ljusa, ingenting kunde jag och ingen ville lära mig något. Alla svuro öfver mig, alla slogo mig. Danskarne å sin sida fingo rå, halfkokt och dessemellan vedbränd mat, hvilket under andra omständigheter, det vill säga, om jag ej hade fruktadt för stryk, skulle gladt mig, så komiskt tyckte jag det hela var. Resans mål var Hartlepool, dit vi efter en veckas segling, för mig så lång som 10 år, ankommo. Under det vi lågo der för intagandet af kollast, hade besättningen fria dagar allt emellanåt. Äfven jag ville i land för att se mig omkring, men det var något som skepparen icke ville, ty hvarje gång jag framstälde denna begäran, svarade han lugnt: »Du är för dum att gå i land.» Som nu skepparen icke ville uppfylla min önskan, beslöt jag mig för att sjelf gå å mina önskningar till mötes.

En söndagsmorgon då skonaren skulle, vid första tidvattnet bogseras ur dockan, purrades jag upp kl. 4, gjorde fyr i kabysen medelst dref och tjäradt tågvirke, satte så på kaffepannan *utan vatten* hvarefter jag utan att taga med mig mer än en omgång kläder begaf mig i land, eller med andra ord: jag rymde, och som skonaren var utklarerad, var jag säker på att den icke skulle ligga qvar för att söka reda på mig.

När jag kom i land viste jag icke riktigt hvad jag skulle göra, dertill var jag för obekant med såväl språk som alla andra förhållanden, dock jag var ung, frisk och lefnadsglad. När jag så på måfå vandrat omkring ungefär en half dag, utan att förtära det minsta, började jag känna mig hungrig. Nu återstod för mig icke annat än att återvända till skeppshamnen, för att möjligtvis träffa någon svensk sjöman som kunde hjälpa mig vidare framåt. Så fort jag kom ned till sjön, träffade jag en norsk yngling, som var lättmatros på en engelsk koljare; för honom berättade jag mina öden.

»Har ingen fara», sade han, »bredvid oss ligger en engelsman, de behöfva en pojke, jag skall tala för dig.»

»Godt och väl, men jag kan ju icke språket.»

»Det gör detsamma, språket lär du dig snart, följ med mig nu, du skall få se att utgången blir bra.»

Sagdt och gjordt. Min norska vän talade vid kaptenen, som efter att hafva beskådat mig från topp till tå, gick in på att mönstra mig för resan.

Den räddsla jag från början hade skingrades snart; bemötandet från engelsmannens sida var raka motsatsen till danskar-

nes. Jag var så att säga barn i huset, kaptenen omhuldade mig på alla sätt; så ofta han gick i land fick jag följa honom ock alltid köpte han mig något. Detta bemötande kunde ej annat än göra ett godt intryck på mig, och stämde mitt sinne för allt engelskt, undantagandes engelskt salt. Det engelska sjömansspråket lärde jag mig på ganska kort tid, och då jag efter ett år lemnade detta fartyg och denna min faderliga vän, var jag en duktig sjögast som icke behöfde frukta för hvarken den ena eller andra nationen, hvad sjömansyrket vidkom, naturligtvis.

Efter att hafva segladt ett par år mellan England, Amerika och Vestindien, kom jag på en Italienare. Vi förlorade, blefvo upptagna af en Amerikanare, destinerad till Glasgow i Skottland, hvarest vi efter afgifven sjöförklaring blefvo fria.

Då jag en eftermiddag vandrade omkring i hamnen för att betrakta de derstädes liggande fartygen, blef jag varse en stor folksamling; jag stannade på afstånd för att se hvad komma skulle. Ett tu tre kommer en lång, mager och bleklad man fram till mig, tager mig i armen och säger: »Kom broder och följ med till Jesus», hvarpå han drog mig sakta med sig, och innan jag viste ordet af, hade hela folk-

samlingen omringadt den bleke mannen och mig.

Jag trodde i början att karlen var galen, men så tog han upp en bok ur fickan och började hålla en glödande predikan om det heta landet som alla otrogna en gång skola ärfva. Således en vanlig kolportör, värfvande sjömanssjälar. Bäst som han stod i högsta exstas kom en pojke, satte krokben för honom och — der låg värfvaren — »djefla pojke!» utropade han i helig ifver, och så satte han efter pojken, om han ännu springer efter honom, vet jag ej, men jag såg aldrig till hvarken honom eller pojken mera.

I Glasgow kom jag ombord på ett amerikanskt skepp, destineradt till Montevideo i södra Amerika, en stad, hvori jag triffdes godt. Jag rymde från skeppet, stannade i land 6 månader och tjänstgjorde som tolk för svenska fartyg, förtjenade bra med pengar, hade fästmö som hade en spanior till fästman, blef förföljd, fick stryk och måste fly, kom så ombord på en Chili-anare, på resa till Antwerpen.

Som kriget mellan Nord- och Sydstaterna redan var i gång, var amerikanska kusten oftast osäker för s. k. kapare; naturligtvis behöfde ej andra nationers flagga hysa någon fruktan för dem. Vår kapten

var ingen krigare fast han var sjöman och han befalde oss att hålla sträng utkik på seglare. En morgon då jag kl. 4 aflöste utkiken, observerade jag ett segel förut, kommande rakt mot oss, jag varskodde detta. Genast kom kapten på däck, tog kikarn och — bleknade.

»Fall af för vind!» skrek han med full hals, »det är en kapare, han har skottgluggar, hinna vi ej undan äro vi förlorade.» Andra styrmannen som var en af de utkorade för det tusenåriga riket föll på knä och började sjunga Sankeyssånger, så kom en sjö och slog öfver honom. När han åter slog upp ögonan och såg att han icke var död började han att predika bättring; men kapten som var ifrig att komma undan sina förföljare, tog honom i kragen, och med orden: »stå icke der och himla er, utan lägg hand vid arbetet, de der barnsagorna kan ni gömma till dess ni kommer i land.»

Vår förföljare var oss nu så nära att vi kunde urskilja det han var en ångare, således omöjligt för oss att undkomma.

Kaptenen som insåg detta befalde rormannen att hålla upp mot vinden och brassa rårna.

»Nu gossar hjälper ej att fly, varen nu på eder vakt, och gören heder åt er flagga.» Efter dessa ord gick kaptenen åter på

akterdäck och med kikarn för ögat iakttog han det annalkande fartygets rörelser, slutligen utropade han: »flagg på half stång, således ingen fara för oss. Låt hissa flaggen, styrman.» Slutligen ljöd ropet: »skepp, ohoj!» hvilket af vår kapten besvarades. En båt sattes ut från ångaren, lade till vid skeppet och efter ett kort samtal med de båda befälhafvarne fingo vi veta att kapten å ångaren fallit öfver bord och drunknat, äfvensom att andra styrmannen låg illa sjuk, hvarför första styrmannen måst öfvertaga befälet och anhöll hos vår kapten om icke möjligt vore att få en navigatör ombord, hvilket äfven beviljades i det att vår andra styrman icke hade något emot att följa med, och så försvann ångaren med sina skottgluggar och vår andra styrman, vi satte rätt kurs och voro inom en vecka ur all fara för de förskräckliga kaparne som så länge spöket för vår inbillning.

Så fort vi komma till Antwerpen gick jag i land, och kastade ankar uti ett ganska hyggligt sjömanshotell, hvarast jag till följd af mina kryssningar kring husets vackra dotter, måste kasta loss och söka annan hamn. Dottern grät och jag suckade, jag tänkte på enlevering, hon var redo att följa, men på grund af ekonomiska skäl, fick alla förslag falla och jag drog mina

färde, styrde öfver atlanten och kom så till det förlovade landet Amerika, visserligen ej så härligt, som de lycksaliges ö, men äfven der en samlingsplats för medborgare och medborgarinnor både med och utan stora anor, men hvilka på grund af deras stora idéer, stridande mot sjunde budet, icke tillåtits att i sina resp. fädernesland handla fritt, men uti det förlovade landet, hvarest ingen menniska blir hängd, för än han eller hon blir fast, råder äfven stor frihet; är man af adligt eller ofrälse stånd, det betyder intet, alla ha frihet att *arbeta*. Arbetet är der, till motsatt i monarkiska länder, äradt.

Såsom sjöman hade jag ej särdeles stor håg för ett lands inre förhållanden; det ytliga lifvet intresserade mig så mycket mer. Det rörliga lifvet på Newyorks gator, var i sanning en beundransvärd tafra, och vid dess skeppsbro, kunde man ej annat än förstummas af förvåning öfver det lif som der rådde, i synnerhet de dagar då emigrantfartygen anlände, medförande tusendtals personer, män, kvinnor och barn representerande alla nationer. Alla dessa olika nationers språk, accompanieradt af barskrik, det var en skön disharmoni, och en syn både ömklig och löjlig. Jag slog mig i samtal med en svensk familj, hvilken

såg högst olycklig ut, der de, sittande på sina koffertar, undrande med hvarandra hvart de nu skulle taga vägen. Då jag på hemlandsspråket önskade dem välkomna blefvo de så glada att både man och hustrun, omfamnade mig. Jag frågade dem om orsaken till deras hitkomst.

»Icke för vår skull, unge man, har vi lemnat fosterjorden, vi äro gamla och voro vana vid oket, men vi hafva dessa tvenne barn och det är deras framtid vi önska se ljusare, än hvad den skulle blifva om vi stannade hemma. I gamla Sverige, min herre, får den »fattiga» lära att han är slaf, och den »rike» att han är slafvens herre. Ni sjelf är ju svensk, känner Ni då icke dessa förhållanden?»

Helt obetydligt nu; fasta landets mödor, sorger och besvär, äro för mig blott en dröm, ty vid 16 års ålder, blef jag af Neptunus adlad till sjöman och fritt är sjömannens lif, landtlig vekhet finnes ej hos hafvets arbetare och charlataneriet trifves ej om skeppsbord; väl kan lifvet vara något ostadigt, men det är äfven vädret, hvad som är säkert, det är: att uti sjömannens bröst klappar hjertat för sanningen. Hans fartyg är hans hem och hans kyrka, och den honom omgifvande naturen, än smekande, än rasande, och hvori

han finner Guds varde, är hans fasta klippa på hvilken han bygger sin tro och sin frihet.

»Ni kan ha rätt unge man, men älskar Ni då icke ert fädernesland?»

»Jag älskar hela världen, men skulle icke trifves uti ett land, der jag icke kunde andas fritt. Här i detta land, hvarest vi nu sitta, finnes endast människor. Hvar och en som sjelf vill, är här en fri man. Ståndskilnaden och förmögenheten sätter här ingen gränslinie för människan. Ej heller möter här något hinder för en rik eller för en så kallad ädling att arbeta om han vill, här följer äran ej föraktat arbetet i spåren; hvad nu mitt gamla hemland Sverige beträffar, skulle jag på den beskrifning jag nu fått, icke trifvas der en dag. Dessa monarkiska länder stå långt efter den nya tidens sträfvanden, som är jemnlighet och broderskap, det vill säga människa — som människa. Att den ena människan skall vara slaf åt den andra, är en hädelse mot hela skapelsen, och det behöfs allt mycken frisk luft innan gamla världen hinner den nya.»

»Sant hvarje ord!» sade den gamle mannen, »jag skulle allt hafva lust att språka längre med Er, men nu nalkas de andra reskamraterna med agenten i spetsen.»

»Hvart gäller då resan, tänker Ni ej stanna här i Newyork?»

»Nej! resans mål är längre inåt landet, hvarest jag har en slägtinge. Tack emelertid för denna gång.»

»Tack sjelf mina vänner, hade jag kunnat vara Eder till någon nytta så hade det varit mig kärt, men då så icke är förhållandet så får jag endast lyckönska Eder till framgång och trefnad.»

Reskamraterna voro nu framkomna, agenten ordnade dem alla och så bar det af med dem — till okända men hoppfulla öden.

Under det jag stod och betraktade mina landsmäns affärd, kom jag att tänka på gubbens ord, att han rest från fädernejorden tör sina barns skull, hemma kunde de ej få någon framtid; svalget människorna emellan är der för stort. Den stora utvandrarströmmen från alla monarkiska stater bevisar således att folket i dessa länder är till blott för embetsmännen i stället för att det skulle vara tvärtom.

Jag har samtalat med flere frigifna slafvar — en del har klagat och en del berömt deras ställning under slafveriet — allt efter deras husbönders humanitet och människokärlek. Slafveriet är nu upphäfdt, och en f. d. slaf kan hafva lika god utsigt som någon annan att blifva anförtrodd ett embete.

Då nu den nya världen afskaffat en sådan skymf för menskligheten som det svarta slafveriet, borde det då ej vara tid på för den gamla ve lden att afskaffa det hvita; alla dessa tankar genomträngde så min själ, att jag helt förfärad spratt till då en bekant röst tilltalade mig med utro- pet: »hvad står du här och drömmer för, det är väl någon sjönymf som lotsat sig in i ditt hjerta?»

»Ja, du har rätt Charles Lundholm, jag drömmer verkligen men ej om en enskild qvinna, utan om hela menskligheten. Kom du Charles och förklara för mig, hvad det är »att vara menniska»!

»Det kan jag Albert.»

»Nå låt höra då, jag är nyfiken!»

»Som du vet var min far prest, detta hindrade honom likväl icke från att hafva ett godt hjerta. Hans inkomster voro ganska stora och fast att mina föräldrar lefde ytterst ordentligt uti allt, så voro de dock fattiga — det vill härmed säga, de egde intet öfver.

Jag minnes så väl en midsommarafton, då närgränsande församlingens pastor var på besök hemma, och huru han förebrådde pappa för det han icke sparade för gamla dagar. — Hvem tackar dig väl för att du gifver bort allt hvad du eger.

— Och detta säger du som prest och lärare; hvad lærer oss den religion vi svurit följa? Vi skylta ju med namnet Kristus, hvars lidande och försakelse vi dagligen måste förkunna. Vi mana ju våra församlingsbor att taga korset och följa honom. Om vi nu såsom lärare icke följa hvad vi lära, huru kunna vi då tänka oss att lärjungarne skola följa de läror, dem vi sjelfva genom vår vandel och gerningar visa oss förakta.

— Vackert, mycket vackert käre bror! Men hvad är vår religion, denna rena ortodoxa lära, som vi svurit fanan, annat än en andlig rättgångsbyrå. Der den verldsliga makten icke formår, skall den s. k. andliga klämman till. Förnuftet och den fria viljan har blifvit den andliga maktens lott att fasthålla uti mörkrets och tviflets svarta slöja, hvarför, jo för de maktegandes beqvämlighet. Under sådana omständigheter är det lika mycket våra som den öfriga öfverklassens rättigheter att samla hvad vi kunna och njuta det våra krafter och stånd tillåta.

— Tyvärr uttalar du en sanning större än jag ville tro, och jag medgifver gerna att vår officiella tro är en humbug, ty vore den icke det skulle hvar och en med få undantag lefva derefter. Jag är visserligen prest

men Gudi vare lof, fjällen hafva fallit från mina ögon. Jag är äfven människa, och som sådan är det min uppgift att sprida ljus i mörka boningar — icke fanatismens men vetandets, det ljus, som lärer oss, att vi äro fria människor — fria såsom fogeln under skyn — att vi såsom varande högst begåfvade uti Guds sköna skapelse ha att i endrägt och kärlek lefva för hvarandra — lefva och verka för den verld vi tillhöra och det lif vi lefva — se der min embetsbroder huru jag lärt, sedan jag blef prest, och äfven hvad jag nu sjelf lär. Älska din nästa såsom dig sjelf, det är religionens A och O, det är själarnes tro.

— Jag fick icke nu höra mer af samtalet ty jag blef bortskickad uti ett ärende, likväl glömmet jag aldrig de ord min fader uttalade, de hafva slagit fasta rötter uti mitt hjerta, och jag känner innom mig att allt är sanning.

— Äfven jag Charles känner nu den heliga sanning, som ligger i din faders beskrifning af människan, hvad jag annat har nu blifvit verklighet.

— Bort nu med alla drömmar Albert, och om du har lust så göra vi en färd till Westindien. Briggen Telegraf skall mönstra i morgon förmiddag, »har du lust, — hva!»

— Låt gå till Westindien då — men nu till nöjen.

— Teater eller dans?

— Dans naturligtvis!

De båda vännerna följdes åt till . . . street hvarest en danslokal var belägen. Deras första uppgift var att utse hvar sin flicka, hvilket icke var så svårt, ty det svaga könet var starkt representeradt. Deras utkorrade för aftonen voro tvenne vackra skotskor — Mady Green och Alice Hunt.

Knappast hade de börjat tråda dansen förr än tvenne Irländare, som med svart-sjuka ögon följde de unga paren, rusade fram, öfverhopade de unga flickorna med de gröfsta tillmälen.

Charles och Albert bad dem först höfligt aflägsna sig, men som intet hjälpte måste handgripligheter vidtagas och följden blef ett svenskt-irländst slagsmål, som slutade med flickornas försvinnande. Sönderrifna kläder, ansigten betäckta med blåa och gula färger o. s. v. efter erhållandet och utdelandet af alla dessa tvetydiga segerpris upphörde striden — och så var det nöjet slut.

Charles och Albert gingo hem — litet snopna öfver utgången af bataljen.

— Jag blir nu liggande i hamn tilldess de här misstänkta färgerna försvinna, ytttrade Charles förargad till både kropp och själ.

— Jag följer exemplet bror Charles, om en

vecka tänker jag spåren äro borta — eller hvad tror du?

— Så är äfven min tanke Albert, en vecka går väl snart, föröfrigt, vi låta briggen segla,

Inom åtta dagar voro vi klara och mönstrade på skeppet London till Trinidad i Westindien. Det var en måndags morgon, som vi mönstrade, och på aftonen samma dag skulle vi vara ombord, kl. 6 skulle bogserångaren vara förut.

Jag och Charles gingo ombord redan kl. 4. Vi voro de första, efterhand kommo de öfriga så när som två. Klockan var redan $\frac{1}{2}$ 6 och ännu voro de icke komna. Slutligen skickades bud till logiet (Boarding house). Det svarades att de skulle komma, men de voro så öfyerlastade, att de måste bäras. Budet kom åter. Bogserångaren var redan förut och nu syntes en båtkommande till skeppet, den medförde de båda sista. Vi blefvo tillsagda att hala upp dem, ty de voro så fulla att de voro utan medvetande, de voro annars raska sjöboysar sade båtföraren.

Vi lade dem i kojnen att sofva ruset af sig och brydde oss ej vidare om dem. Fram på morgonen vid fyratiden hörde vi ett jämrande läte från en af kojerna hvarast de fulla blifvit lagda — vi gingo dit för att efterhöra hvad det var. Vik bort i af-

grunden svarta andar — hvad viljen I med en herrans tjenare, vet, att intet hårstrå röres på mitt hufvud utom min Herres vilja. — Men hvar är jag — aj min mage — oj, oj — Ullrik blef slutet på visan, mannen var sjösjuk. Vi rapporterade förhållandet till befålet. Styrman kom förut, examinerade kamraten och fick så veta att mannen var läsarprest och sjömansmissionär, att några sjömän narrat honom in i ett hus, tvingat honom att förtära något, hvarefter han föll i dvala och visste ej något af sig förr än just nu. Han bad nu i bevekliga ordalag att blifva ilandsatt, detta kunde naturligtvis ej beviljas, han blef underrättad om, att han var mönstrad som matros och måste nu arbeta — att han var prest hjälpte ej. Med rysning åhörde presten denna sin dom. Nu kan det vara tid att väcka den andre kamraten.

Men att väcka honom var ingen lätt sak, ty han sof den eviga sömnen, eller rättare sagdt, han var död, och hade troligen förts död ombord, ty han var både kall och stel. Nog var det en treflig början. Kapten och styrmännen läste vanliga sjömanseder, manskapet skrattade, undantagandes presten, som grät öfver hans syndiga själ. Som vi nu voro långt från land och bogserångaren för länge sedan lemnat oss åter-

stod ej annat än att ärliga doppa honom. Han blef svept i segelduk — garneringen bestod af ketting, och vid åtta glas eller kl. 12 middagen fick presten-matrosen börja sin tjenstgöring — han kom i en sådan extas vid denna sin förrättning, att han höll på glömma det allting har en ända, då med ens kaptenens barska stämman hördes:

»Kasta svartrocken efter, såvida han ej tänker slut!»

— Amen, sa' presten och bockade sig. Som presten icke var hemma i sjömansyrket, var han nödsakad att ikläda sig en »pass opps» skepnad, han fick skrubba däck, skura målningen, hjälpa kocken o. s. v. Det var ett svårt arbete för en herde, och det slutade ej förr än vi kommo till Trinidad, då kapten lät honom mönstra af, men var han en mes om skeppsbord, så växte modet med detsamma han kom i land

En eftermiddag, då hälften af besättningen hade permission för att gå i land, gingo vi, ty äfven Charles och jag voro permitterade, och betraktade stadens glänsande skönheter (de voro nemligen till största delen svarta) kommo vi till en öppen plats, hvarest nakna negerungar utbjödo socker-rör, apelsiner, kokosnötter läskande frukter m. m. fingo vi höra ett förfärligt hojtande och tjutande en bit ifrån oss, vi gingo när-

mare och döm om vår förvåning, midt i hopen står vår kamrat, presten, och förkunnar djefvulens ankomst till staden. »Se der ute på redden Edra svarta syndare», det svarta skeppet med de hvita kanongluggarne på, ser Ni det? nå ja! Ombord på detta fartyg, — hör Ni det edra syndfärgade sjäiar, — finnes mörkrets furste, men Ni må icke tro, att han visar sig uti sin naturliga färg som är Eder färg, nej, han har antagit en hvit mans gestalt, sätt och väsen, han kallar sig för kaptten, tagen Eder tillvara säger jag Eder, eder svarta hundar, ty märk noga, hela hans besättning består af djeflar — och vet ni hvad han har kommit för, jo för att hemta själar. Var på Eder vakt, ty det är svarta själar han vill hafva.

Nu uppstod ett förfärligt skrik: »rädda oss, rädda oss» ljud det från hundradens läppar.

»Han kallade oss för djeflar kamrater, kom låtom oss bränna honom!»

»Nej tyst, nu börjar han igen, låt honom tala till slut.»

Hören mig Edra syndaträlar!

Djefvulens makt är stor, likväl skall Ni genom mig blifva räddade ifrån satans klor, — blott alla svären att lyda mig — d. v. s. att när Ni lyder mig, så lyder Ni Gud, ty jag är som Ni hör och ser en Herrans tjenare.

Ja, ja, vi lyda.

Nå väl, beväpnen Eder med vapen af hvad slag som helst, skaffen några större båtar, som skola ligga klara vid bryggan här nere kl. 12 i natt. Jag skall då möta Eder, sedan ro vi ut till skeppet; då nattvakten anropar, slå Ni genast ihjäl honom, sedermera rusar en del af Eder in i skansen, hvarest besättningen ligger, d. v. s. underdjefarne, den andra afdelningen springer in i kajutan — och binder kaptenen, som är sjelfva fan samt båda styrmännen; gifva de sig icke godvilligt så stick knifven i dem. Ni behöfva icke rädas, ty då en Herrans apostel står vid Eder sida, hafver den onde ingen makt.

Sedan nu allt detta är gjordt, samlar Ni ihop allt brännbart som finnes, lyften så af storluckan, lägg brännämnet på skeppsbotten, hvarefter alla rusa åter i båtarne utom två, som, sedan båtarne lagt ut, tända på och lägger storluckan tillbaka. Hoppa sedan öfverbord, då vi skola passa på med den ena båten för att upptaga Eder.

»Detta mina svarta vänner är det enda medel att frälsa Eder från mörkrets furste. Viljen I lyda eller ej?» »Vi lyda, vi följa», blef det enstämmiga ropet.

Vi hade hört nog, och beslöt oss för att genast anmäla förhållandet för kaptenen,

som genast för i land för att anmäla förhållandet till höga vederbörande. Det blef beslutadt för att kunna gripa presten, nidingen på bar gerning, att tillräckligt vaktmanskap skulle sändas ombord för att afvakta uppträdandet af en värdig Herrans tjenare uti hans kristliga kärleksverk.

Kl. 10 på aftonen var allt redo för att värdigt mottaga Gudsmannen. Sex beväpnade soldater med ett befäl samt åtskilliga polismän voro ombord.

Tre soldater tillika med deras förman och halfva skeppsbesättningen blefvo placerade i kajutan, de öfriga i skansen.

Polismännen fattade post på däck, dock så att ingen kunde observera dem. För att lättare fånga sällskapet, d. v. s. utan allt för mycken blodsutgjutelse eller brottning var hela fartygets däck talgat och för att de ombord varande utan olägenhet skulle kunna manövrera, blefvo skodonen förut tjärade, derefter sandade. Detta hade till följd, att då presten med sina lärjungar kom ombord, skulle de ovilkorligen halka omkull, under det de som voro ombord stodo på säkra ben.

Strax efter kl. 12 sågos några båtar långsamt nalkas fartyget.

Snart börjar gudstjenst gossar — håll inne med Edert skratt till dess presten an-

ländt, ej ett ljud får höras så länge, en enda liten oförsigtighet kunde förstöra hela nöjet.

Allt närmare och närmare kommo båtarne, tre till antalet. Ombord rådde den djupaste tystnad.

Äntligen voro de långsida. Nu hördes prestens stämma:

— Jag tror nattvakten somnat, så mycket bättre för oss gossar. — Jag sade ju Eder, att Gud skulle vara med. Smyg Er nu försigtigt en och en upp på däck, när vi allesammans hunnit upp, så gör Ni som jag förut sagt, fort nu till verket, era svarta englar, men tyst annars är allt förloradt. Satans makt är stor, men vi skola krossa den.

Nu stod redan en neger på däck, efter kommo de andra — alla tysta, redan voro 15 man ombord, deribland äfven presten. Nu uppstod någon trängsel, emedan den ene kom att knuffa till den andre och det hade den verkan att flere föllo omkull på grund af talgningen. Ett doft mummel hördes, sjelfva presten lät den ena eden efter den andra halka öfver sina heliga läppar, der han låg framstupa, försökande att krafla sig upp, fy fan, hvad är det här för smörja, sa' presten, strök sig om mun med den talgiga handen, kom hit och hjälp upp mig, dumma åsnor!

På en gifven signal af polismännen rusade vi alla ut på däck.

Den som rör sig ur stället blir skjuten som en hund, skrek anföraren för polismännen. Soldaterna stodo alla med spänd hane. Sjelfva prästen kom sig icke för att säga något.

Nu blefvo alla bundna till händer och fötter — äfven prästen — men som han var sjelfva hufvudmannen, blef han bunden vid stormasten till allmänt påseende.

»Nå herr prest, började kaptenen, hvad är meningen med alla dessa svarta, som Ni har i sällskap, icke likna de några ljusens englar åtminstone till färgen; svara mig nu, hvad gör mig äran af Edert besök?»

Prästen, naturligtvis van vid att ljuga, svarade helt fräckt:

»Det är Edert lif herr kaptan, som jag och desse svarta kommit hit för att rädda. Jag blef af en händelse vittne till ett samtal mellan några sjömän, om af Edert folk eller ej, det vet jag icke, ty jag kunde icke se, blott höra.»

»Nå, hvad hörde Ni?»

»Ja tänk Er min fasa. Det öfverlades om att mörda Er och styrman, taga skeppskassan, tända eld på fartyget och så slutligen rymma från orten.»

»Ni tycker då synd om mig, det trodde jag Er ej om.»

»Som menniska och framför allt såsom varande en Gudstjenare, hvarken kunde eller fick jag tillåta, att ett mord utöfvas med min vetskap. Jag beslöt mig naturligtvis för att genast taga sådana mått och steg som voro nödvändiga för att förekomma brottets fullbordande. Detta kapten är orsaken hvarför Ni nu ser mig här, och då jag nu handlat som både menniska och prest, hoppas jag Ni, som en ringa gård af tacksamhet, lossar dessa rep, som hålla mig fast vid masten.»

— »Kan väl detta vara sanning, hvad Ni nu sagt?»

»Tror Ni då herr kapten, att en man, som tjenar Gud och som blifvit kallad att leda sin hjord samt förkunna hans heliga ord, skulle låta en lögn gå öfver sina läppar.»

»Godt, Er skall ske all rättvisa. Vi skola nu höra hvad Edra tjenstandar hafva att säga. Till dess förhöret med dem är öfver, torde Ni ursäkta, att jag nödgas låta Eder behålla den aktningssvärda plats vid masten, Ni nu innehar.»

Efter att repena blifvit lösgjorda från negrernas ben, blefvo de alla kommenderade akterut, alla med händerna sammanbundna å ryggen.

»Nu gossar», svarade kapten, »uppmanar jag Eder att tala sanning, endast sanning

såvida Ni vill undgå att blifva hängda, hör Ni det! En upprigtig bekännelse skall i stället genast försätta Eder på fri fot. Svara mig nu, hvem har uppmanat Eder att komma hit?»

»Mannen vid masten» svarade alla som med en mund.

»Hvad skulle Ni här att göra?»

— »Vi skulle binda djefvulen, som skulle vara akterut, äfvensom underdjefarne, som skulle vara förut, och om de icke läto sig bindas, skulle vi sticka i hjäl dem.»

— »Hvem har befallt Eder dertill?»

— »Mannen vid masten.»

— »Hvad skulle Ni vidare göra?»

— »Tända eld på skeppet.»

— »Och hvarför skulle Ni göra allt detta?»

— »För att undgå djefvulen — och blifva frälste.»

— »Hvem har sagt Eder detta?»

— »Mannen vid masten.»

— »Godt! kalla hit besättningen och låt föra hit presten.»

— »Gossar, skeppskamrater, härmed bringar jag Eder mitt och det öfriga befälets hjertliga tack för det I gossar räddat såväl oss som hela fartyget från en gifven undergång, tillställd af Eder förre skeppskamrat presten. Han är ej värd ett tjäradt

rep om halsen en gång, men innan han nu föres i land för att lida sitt välförtjenta straff, så skall hvar och en af Eder spotta karlen i ansigtet, ty så lönas det lömska kamratskapet. Endast genom en ren tillfällighet stå vi här räddade från en fasansfull död, anstiftad af den här sig så kallade Gudsmannen, som endast lefver för det onda.»

— »Nu polismän gören Eder pligt, men hvad de här negrerna beträffar, så önskar jag, att de, efter att hafva blifvit lagenligt hörda, må blifva satta i frihet. De äro i likhet med tusende andra förvillade. Presterna och missionärerna hafva dragit den svarta slöjan öfver deras enkla förnuft, att frihetens och sanningens ljus icke må lysa dem igenom lifvet.»

Hvad straff presten fick, vet jag ej och icke heller forskade jag derefter. Vi lemnade några dagar derefter Trinidad och återvände till Newyork med sockerlast. Jag afmönstrade för att icke vidare fortsätta det vanligtvis för ungdomen glada sjömanslifvet. Charles stannade qvar, hvadan vi skiljdes. Jag fann icke mera nöje uti detta jagande från land till land utan annan vinst än en tillfredsstäld nyfikenhet. Likväl blef min medfödda andefrihet starkare för hvarje dag. Jag såg hur verlden ville bedragas, såg dess tillbedda gud, — den var af guld, såg men-

niskor komma från kyrkor och bönehus med ansigtsdrag så kalla, som om de sutit i ett ishus, såg arma medmenniskor räcka fram sina afmagrade händer, framstammade en bön om hjälp. De trodde, de arma, att kärleken kom från kyrkan de förstodo ej att vanans makt är stor, att endast tvenne makter drifva fåren in i herdahuset, hyckleriet eller enfalden. Osanning, säger mången, pröfven och I skolen se, säger jag.

När jag, ute på det »djupblå» hafvet eller uti »villande» skog eller på »alpernas» höjder, betraktar Guds sköna skapelse, då gripes själen af en gränslös beundran och då:

»Min tanke fritt jag höjer
Till alltings Majestät.
Med andakt der sig böjer
Min själs odödlighet.»

Jag har äfven kommit till insigt om att:

»Den sanna religionen,
Som våra fäder gaf,
Till stöd för kungatronen
Att herska land och haf.
Nu synes splittrad blifvit
Utaf förnuftsens bud.
I hjertat*) nu står skrifvet:
»Du dyrke blott en Gud.»

Med dessa mina inre känslor var jag ingen ortodox. Jag tänkte fritt och öppet: Hyckleriet med Gud och hans skapelse an-

*) Författaren.

ser jag för det mest fasansfulla och vill hellre fördömas af den världsliga med kulor och svärd grundlagda religionen än lysa med en mask som min själ afskydde.

Jag ville blifva frigjord och jag blef fri. Efter slutad sjömanspraktik stannade jag i Newyork och förtjenade mitt bröd såsom tolk. Jag fick nu godt om tid att studera människorna på landtbacken. O! hvilken skillnad, lifvet på hafvet och lifvet på land, det fria hafvet med sin rena atmosfär och sina friska vindar föder fria tankar och den rena luften stärker lungorna, dervidlag kan man säga: att man blir »på nytt född.»

Visserligen kan äfven på hafvet intriger utspelas och skändligheter begås, isynnerhet då fartygens befäl äro råa och obildade, men detta hör icke till det vanliga och har mest förekommit på de s. k. paketbåtarna mellan England och Amerika. På dem har barbariet florerat uti all sin afskyvärda glans; men det hör numera till det förflutna, (sällsynta fall, undantagandes såsom mordet ombord på »Thingvalla», men karlen var ju fattig — och till fattigdomstolarne kommer man endast öfver Karons färja) men väl komna dit blir rättvisa skipad.

Annorlunda förhåller sig lifvet på land, isynnerhet uti de större städerna. Der utkämpas de religiösa partistriderna. Kors-

bärarne hafva omgjordadt sig med egenkärlekens mantel och till vapen begagnat hatets giftiga pilar — deras lösen är: »Kristlig kärlek». Kästa vi sedan blicken på den civililla och militära embetsmannakåren, kunna vi iaktaga, hurusom de stora äta upp de små, huru jagten efter ära och popularitet förstör och ruinerar mångens hela framtid, huru mången med förtjenst har icke fått stått tillbaka för odågan och dumheten. Rikedom och relationer är en utmärkt talisman vid befordringar, ej underligt då att samhället går kräftgången på ekonomiens och andens område — en stigande årlig räntefot är hela resultatet.

Läkarevetenskapen och dess idkare är en klass, för hvilken vi alla måste böja oss, alla behöfva vi läkare och till alla går han, han är en tröstens engel i den sjukes hem, en hoppets vän vid den sjukes läger, ett och annat undantag kan ju finnas, men hufvudsumman är det sagda.

Tänk Eder en kyrkoherde i en större församling, med enlön af 8, 10, 12 å 15 tusen kr. årligen och en distriktläkare uti samma församling med en lön af 2 å 3 000 kr., för att vara rättvis borde förhållandet vara omvänt, men förtjensten får ju stå bakom humbugen, det hör till civilisationen.

Vidare finnas i de större städerna en icke så liten klass af lön- och arbetslösa dagdrifvare, som, dels genom sjukdom, dels genom egna eller andras förvällande blifvit nödsakade til dagdrifveriet, äfven denna klass måste lefva. Efter att förgäfves kanske i årtatal hafva sökt att finna en tarflig utkomst, nödgas de anlita välgörenheten, således blifvande ett offer för hån.

Den rika och förnäma världens själ-lösa damer, som tyckte vinterqvällarne vara för långa, funno då på råd att förkorta desamma och stiftade då den nu i flera år offentliga välgörenhetshumbugen (Bazarer) der de fattiga utgjorde skylten för de rika damernas aftonsamqväm.

Den hjälp, den fattiga fått derigenom, är inte annat än att få tjena som skylt för humbugen och charlataneriet. Funnes icke den tysta hjälpen, fingo tusende ligga och dö både i hemmen och på gatan. Dessa samma människovänner äro den största prydnad för hvarje samhälle?

Under min vistelse i Amerika, fann jag landet och dess befolkning fritt, hvad deras institutioner och vanor beträffar, äfven så människovärdet, som är jemnlighet, men hvad intriger och humbug vidkommer, så äro dessa starkt representeradt, och annorlunda kan det ej vara då årligen 5

å 6000 bränmärkta europeiska bedragare, för att icke säga bofvar befolka landet.

Af de sig derstädcs uppehållande folkslagen har jag icke funnit större räfvar än — Danskar — Svenskarne enfaldiga, och Tyskarne geschäftiga.

Det svåraste af allt var att se de hundradetals af olyckliga landsmän som troende sig gå lyckan till mötes i det fjerran landet, i det stället råkat uti det djupaste armod; att se nöden, vilja hjälpa och icke kunna, det är hårdare än att sjelf lida brist. Med råd och upplysningar kunde jag likväl hjälpa och det gjorde jag så mycket jag kunde. Huru orätt handlar icke dessa menniskohandlare, som under namn af utvandraragenter, med falska förespeglingar narrar sina medmenniskor att lemna hem och hård för att i ett främmande land gå sin undergång till mötes.? »Den försoffade enfalden som ingenting begriper, skall icke bedragas, men väl upplysas.»

Efter fyraårigt vistande i Amerika, längtade jag åter till gamla verlden. Jag omtalade detta för min värd, mr. Parker, kapten å en amerikansk skonare. Kapten Parker och jag voro goda vänner och höll äfven på att bli svågrar, om icke hin håle, i prestrock, hade enleveradt hans syster, en dag då brodern och jago vor ute och fiskade

Hon var så starkt besatt af prestens ande att hon icke vågade stanna hemma för brodren, hon var rädd att både hon och presten skulle få stryk.

När nu kapten Parker hörde, att jag längtade tillbaka till Europa, föreslog han mig att följa med honom, han skulle segla till Antwerpen i Belgien, hvilket förslag jag med taksamhet antog; om några dagar var han segelfärdig. Dessa dagar begagnade jag mig utaf att taga afsked af mina bekanta.

Efter 3 dagar afseglade vi från New-york. Resan var en af de angenämaste jag företagit. Kapten Parker var en ärlig, rättfram sjöman, lika mot alla; hans besättning voro glada sjöfyrar allesammans; ständigt uppmuntrade af deras kapten till hurtiga lekar och upptåg, men gälde det att strida mot storm och våg, då kunde man se kapten Parker och hans besättning arbeta såsom en man; inga råa kommando-ord ljuda, ingen klagan eller knot förspordes, endast handling utfördes, man viste knappast hvem som var den befallande, så tyst, så harmoniskt arbetade dessa hafvets söner tillsammans. Så fort faran var öfver, var det kapten Parker som bjöd sitt folk på en äkta och välkommen hafssup, med cigarrer som tilltugg, samt dertill en fridag.

Dessa angenäma dagar, hade äfven sitt slut, vi ankrade efter 33 dagars segling uti Antwerpen, det var sent en söndagsafton.

Påföljande måndags förmiddag gick jag i land för att taga denna stad, vid Scheldes högra strand, i närmare betraktande, som jag icke intresserade mig för annat än hvad som med sjömanslifvet förenad var, så förde jag endast i minnet skeppsdockorna, Arsenalerna eller tyghusen samt varfven. Arsenalerna och skeppsdockorna vore stora och lärer blifvit anlagda af Napoleon I., innevänerantalet cirka 120,000, för öfrigt är Belgien ett af de tätast befolkade länder på jorden, med fruktbar jordmån, stormig sommar och varm eller blid vinter; godt om stenkol och rikt på strömmar. Kunskapen hos landets kärna är ingen men idogheten så mycket större. Folkbildningen kommer ej att taga någon fart förr än den absolut heliga katholska firman Påfven och S:t Petrus, med alla sina brokiga tjänstandar fått göra cession, och det lär ej bli snart. Prester, af hvilken religion de än månne göda sig på, äro lika stora fiender till folkupplysning som en hederlig och förnuftig menniska till presthumbugen.

»När en sjöman kommer till en hamn från en långvägsresa, är han en eftersökt

vara, nästan alla, med dem han kommer i beröring vilja de omhulda, det vill säga bedraga, honom; köpmännen kugga honom, runnarne kugga honom, smäktande sjönymfer strö giftiga rosar för hans fötter för att locka hans hjerta — nej hans guld — från honom. En stackars sjöman är nästan ett viljelöst ting på landbacken, men blott så länge hans kassa räcker, när den blir slut, återstår honom endast att försvinna, ty i och med detsamma är han ej värd en droppe vatten. Berusningen var honom dyr, men väl ute på hafvet; skrattar han deråt, bröderna »ånger och sorg», lemnar han kvar på stranden, trots deras motstånd.»

Efter att hafva gått omkring en timme eller två blef jag varse en cigarrbutik som med sitt väl ordnade fönster ådrog sig min uppmärksamhet. Jag gick dit, och döm om min förvåning, uti fönstret låg ett expl. af »Dagens Nyheter», aha! här måste vara en svensk, tänkte jag och gick så in.

Tvenne unge män stodo expedierande inför disken. Jag bad på svenska språket att få köpa »Dagens Nyheter». Vid denna min anhållan aflägsnade sig den ena af de unge männen, och återkom om ett par minuter i sällskap med en medelålders man som jag kunde förstå var deras husbonde. Han gick direkt fram till mig, der jag

satt filosoferande uti en af butikens be-
qvämas offer.

»Förlåt en närgången fråga, men Ni
är ju svensk, min herre?»

Vid att jag hörde denna röst, betrak-
tade jag honom oafbrutet, den var mig
bekant, hvems var rösten, om icke min
gamle skeppskamrat Charles?

Jag började att storskratta.

— »Nog har jag i dag tagit skepps-
dockorna i betraktande, men att jag skulle
finna dig, Charles, så här upplagd på land-
backen, det kunde aldrig falla mig in, du
tycks hafva haft god vind sedan vi skiljdes
åt i Newyork?»

— »Vid alla heliga jungfrur, det är
ju Albert! Nå det var då en verklig
glädje att få träffa dig, men för tusan följ
mig in nu, så få vi språkas vid, och så
får jag presentera dig för min hustru, du
skall veta att jag lyckligan ankrat uti den
äktenskapliga hamnen.»

Sedan jag blifvit presenterad för min
väns hustru och funnit henne vara en för-
träfflig matmoder — vis å vis kokkonstens
mysterier — samt hennes sätt att vara,
äkta qvinligt tyskt, något passionerad och
mycket pratsam, följdes Charles och jag åt
ut i staden för at se oss omkring.

— »Jag har lust att gå på teatern

afton, och önskar att få bjuda dig och din hustru om du tillåter, Charles?»

— »Med nöje och tacksamhet, mottages det tillbudet? Men á propos! min hustru, hvad tycker du om henne, är hon icke förtjusande?»

— »Hur länge har du varit gift?»

— »Två år!»

— Och hur tycker du om din hustru nu efter dessa två år»

— »Naturligtvis mer än någonsin, hon är en engel fast utan vingar.»

»Efter detta ditt omdöme och denna din praktiska erfarenhet af din hustrus egenskaper och förtjenester, ty fel har hon väl inga! så tycker äfven jag om henne.»

— »Inte annars?»

— »Nej, du som lefvat tilsammans med henne i två år bör väl vara rätta domaren, och derfor ville jag först höra ditt omdöme.»

— »Men på det viset kan du ju aldrig blifva gift, du vill väl ändå icke att andra skola pröfva din hustrus goda och onda väsen innan du sjelf drager åstad till kullerstolarne och erhåller den heliga kyrkans, det vill säga, prestens tillåtelse att se på din hustru med okyska begär?»

— »Det kan ju hända, att när sjukdomen »Giftas» kommer öfver mig, jag

så väl som mången annan kastar det snnda förnuftet öfverbord, denna sjukdom som ock kärlek kallas, och hvilken fräter sig in i hvarje bröst har, likt en farsot, kostadt otaliga människolif, oräkneliga qval och hela haf af bittra tårar, och människorna, ehuru de veta detta, kunna likväl ej skydda sig mot detta — naturens trolldomsfrö. — Vi ära ju underkastade naturlagarne, och orsakerna till misshälligheterna samt striden, få vi söka hos oss sjelfva. Giftas kandidater äro ju vi alla, fastän mången aldrig kommer sig för med att tentera för presten, hvaraf följer att många tillämnade äktenskap strandar. Det der ovisa tvånget att behöfva underkasta säg kyrklig äktenskaps-examen, för att erhålla fullmakt, äro de klippor som den fritt tänkande människans äktenskapsplaner strandar på. Den ena människan tror ett, den andra ett annat, om jag nu icke tror på det kyrkliga vigselformulärets undergörande makt, eller dess välsignelse, eller det heliga uti äktenskapet, och likväl låter kyrkviga mig, då inviger ju jag mitt äktenskap med en officiel lögn, hvad mig sjelf beträffar, förstås.»

— »Jag gillar fullkomligt dina åsigter, mitt äktenskap är också borgerligt; men det kanske roar dig att höra huru jag blef en lycklig äkta man, hitills har åtminstone

inga dystra moln fördunkladt vår klara äktenskapliga himmel.»

— »Det kan du väl förstå skall intressera mig att höra. Men här är ju ett Caffé, låt oss gå in.»

Efter ett litet pokulerande, började Charles:

»Då vi skiljdes i Newyork, stannade jag qvar om bord som du vet, åtta dagar efter vår skiljsmessa insjuknade andra styrman och måste afmönstras, jag fick intaga hans plats. Vi intogo last af petroleum för Antwerpen. Genom kaptens bekantskap och umgänge med några familjer i Newyork kommo vi till att få tvenne passagerare med oss, en äldre och ett yngre fruntimmer, hvilka de voro visste jag icke förrän sednare. Omkring 14 dagars kryssning på oceanen varskodde utkiken kl. 4 på morgonen ett mörkt föremål förut. Jag tog kikaren gick till väders och kunde så se att det mörka föremålet var en bemannad båt. Jag purrade kaptén, som genast var på däck. Vi satte kurs på båten, och inom en timme voro vi långsides. Hon innehöll en skeppsbruten besättning tillhörande ett amerikanskt skepp, och hvilket för tvenne dagar sedan sprungit läck, samt sjunkit. Befäl och manskap, tillsammans 18 personer, hade räddat sig i storbåten.

I tvenne dygn hade de varit i en öppen båt på ett stormigt haf, utan proviant och vatten, stor var därför deras glädje, då de varseblefva att vi satte kurs på dem. Våra båda passagerare hade blifvet väckta af det ovanliga bullret och då de dertill fingo höra främmande röster blefvo de naturligtvis nyfikne, klädde sig och kommo på däck. Den storm vi under ett par dagar haft, hade något lugnat sig, men sjön var ännu hög, så för den ovana var det ej lätt at stå på benen, dette fingo äfven de båda fruntimernerna erfara, ty knappast uppkomna på akterdäck gjorde de en öfverhallning till lä sida af fartyget, vi skyndade för att hjälpa dem upp, men den unga damen var redan öfver bord. Jag rusade till en af lifbojarna, kapade lös den och ett tu tre der låg jag i brudsäng med min hustru, ty det var genom denna händelse den unga qvinnen blef min maka. I och med detsamma jag kastade mig öfverbord bemannades de skepsbrutnes båt och inom mindre än 10 minuter voro vi åter på skeppsdäck. Modern, som nästan hela tiden varit utom sig af förtviflan och oupphörligt sökt till att hoppa öfverbord, så att hon måste hållas, kände nu inga gränser för sin glädje. Jag som räddaren blef öfverhopad med tacksägelser. Genom denna händelse kom jag att blifva

presenterad för fru och mademoiselle Bergenhaus.»

»Ni herr Lundholm, yttrade Fru Bergenhaus, har ryckt min dotter undan den våta grafvens sköte. På den falska Ægirs bölja har Ni kämpat för hennes lif hon, är således er egendom, vill Ni behålla henne så helsar jag eder som måg.»

»Bästa fru Bergenhaus, Eder dotter är likväl ingen handelsvara som kan bjudas ut, vågade jag invända.»

»Nej! nej, nu får Ni icke missförstå mig. Genom Eder modiga handling har Ni tändt tacksamhetens och tillgifvenhetens närande eld uti min dotters, Marias, unga, okonstlade och lättrörda hjerta. Eder kapten, min slägtning, har talat så godt och fördelaktigt om Eder att jag icke hiseterar för att gifva Eder min dotters hand, och jag tror mig handla till det bästa då jag på sätt och vis medverkar för uppnåendet af en moders önskningsmål, nämligen: att min dotter måste få en ädel make.»

»Följden af allt detta blef att jag dagligen kom att umgås med Mari, resultatet blef naturligtvis kärlek och giftermål. Min svärmor var någorlunda ekonomiskt oberoende så jag och min hustru behöfde icke sörja för vårt dagliga bröd, men som sysslolösheten är något som jag afskyr,

satte jag upp min nu varande cigarraffär, och den föder oss, min hustru är själfva älskvärdheten och jag hennes tillbedjare.»

— »Det var i sanning rätt roligt att höra det du råkat finna lyckan, och jag gratulerar dig på det hjertligaste, men det är sannt, dina barn då? det är väl lika roligt att vara pappa?»

— »Ja ser du, några barn har jag ännu ej sett till, men de komma väl, hvarom icke så får väl min hustru resa till en badort, jag har hört att vid dem skall de lyckligaste resultat kunna ernås, vi hafva i alla händelser god tid att vänta.»

— »Ni äro ju af olika trosbekännelse, eller hur?»

— »Har varit, men den europeiska statsreligionens tro och löften hafva vi för länge sedan kastat öfverbord, såsom varende ett hinder för den fria människans sanna lycka.»

— »Då din hustru har dessa åsigter är hon värd hvarje dödligs aktning. Vore hvarje qvinna lite mera tillgängelig för det sanna ljuset då voro snart religionerna frigjorda från statstvånget. All humbug kom då att stråla uti sitt falska sken, så att hvar och en kunde, utan andras upplysning, taga sig till vara för humbugsnätets fina och snärjande trådar. Låt kunskapens ljus

spridas, lät blott en stråle deraf tränga ner uti de djupa, mörka lagren, hvilka under namn af menniskor framlefver ett djuriskt slavisk lif icke vetande annat än att vara till för andras beqvämlighet, lät dessa armodets och förtryckets hjeltar och hjeltinnor blifva delaktiga af sanningen, och grunden till sann frihet och människokärlek vore då lagd. Att såsom nu, den ena trampar den andra under fötterna är en hädelse mot skapelsen, och namnet menniska en lögn. Ett så kalladt kristligt och civiliseradt samhälle borde icke låta en sådan skam låda vid sig, som att likna de vilda djuren, så tillvida att den starke krossar den svage. Ej våldet, men den oskrymtade människokärleken skall leda oss framåt till målet, som är jemnlighet och broderskap.»

Dessa äro äfven mina tankar Albert, och vi har här i staden en förening, »Fria tankens målsmän», hvilken jag tillhör, våra sammankomster äro riktiga högtidsdagar; der hållas de mest själfulla föredrag om *menniskan, naturen och konsten*. Som ingen af medlemmarne känner till himmel eller helvetet, är all diskussion derom utsluten, såsom varande resultatlös.

Att vara underkastad lidande och försakelse under hela sitt lif med ett obevisadt

hopp om att blifva ersatt med all fullkomlighet efter lifvet, nota bene om man varit lydig och arbetssam här, det kan ju vara lyckligt för dem som aldrig rådfrågat sitt förnuft om det möjliga och omöjliga men för den, som känner sig vara människa, är det blott en humbug. Såsom född till denna värld är jag människa och kan naturligtvis icke vara något annat ej heller lofva något, hvare sig godt eller ondt efter detta lifvet, fyller jag min pligt som människa, så har jag äfven som människa betraktadt, fullkomnat mitt lif — jag må nu tillhöra hvilken klass-skillnad som helst. Menniskovärdet skall mätas efter hennes gärningar, men ej efter den metalliska egendom, som af en eller annan orsak blifvit hennes lagliga egendom. En människa, hvars ära ligger i guldet, är en lefvande humbug, en motsats till hvad som läres om kristligt samlif. Vore kyrkotjensten förenad med martyrskapet eller försakelser af denna verdens goda, så tror jag snart alla prestgårdar blefvo förvandlade till grushögar, hvarken prest ej heller någon annan vill försaka det goda som bjudes här för ett ovisst godt efter lifvet — lära är ett, lefva ett annat.»

— Fullkomligt rätt och sannt, och det är att hoppas det vetenskapens härliga ljus,

inom en ej alltför aflägsen framtid, kommer att låta sina lifgifvande strålar tränga in i den låga kojans och låta dess innevånare se, hvad de äro och hvad de varit. Menniskokärleken skall då godtgöra det våldet brutit. Detta är målet för den fria människans sträfvan och du kan vara förvissad om, att till sanningens solljusa banér sällar sig dagligen nya sanningssökare, och att detta den sanna frihetens standar en gång skall resas på ruinerna af våldet eller förtrycket, derom kunna vi vara öfvertygade.

— Så är äfven min tanke, men nu tror jag vi återvända hem till mig, ty midnatten väntar.

Denna angenäma dag efterföljdes af flere andra, så kom dagen före Alberts afresa.

Alla bemödanden från såväl Charles som hans hustrus sida att få honom till att uppskjuta afresan, strandade, han blott svarade:

— »Ni vet ej med hvilket nöje jag skulle stanna här, men en oemotståndlig längtan jagar mig bort. Jag ställer kursen först på London, och sedan återvänder jag troligtvis till fäderneslandet för att se, om det ännu ligger kvar på gamla stället.»

— »Hvad säger du om, att jag har lust att följa dig, Albert?»

— »Hvad annat än ett hjertligt tack
men din hustru då!»

— »Ack! det är just på hennes inrå-
dan, som jag kan få glädjen göra dig säll-
skap, ty hon har lofvat att sköta affären
under tiden.»

— »En kvinna, som få, en maka, som
ingen — du är då en lycklig äkta man.
Kunde jag blott hitta en sådan perla bland
qvinnor, så är jag säker om, att den jor-
diska lyckan vore fullkomlig.»

— »Sök, Albert, du finner henne nog.»

— »Kanske det ej vore så omöjligt.»

— »Du måste emellertid vara färdig
till kl. 12 i natt, ty då går båten.»

— »Jag är redo, men förr än jag lem-
nar mitt hem för att följa dig, måste du
lofva att antaga ett af min hustru och mig
uppställt vilkor.»

— »Hur lyder det?»

— »Helt enkelt: att du gör mig säll-
skap tillbaka.»

— »Såvida inga oförutsedda hinder in-
träffa, är det för mig en glädje att ingå på
detta vilkor.»

— »Godt! då resa vi.»

London, jordens största handelsstad, med öfver 400,000 hus, är i sanning något häpnadsväckande. Bland stadens största docikor, för inrymmande af de tusentals fartyg, som årligen inlöpa i hamnen, intager Westindiska dockan första rummet, hvars areal utgör 244 tunnland.

Kyrkor och andra liknande platser för den rena, protestantiska lärans förkunnande kunna räknas i tusental. Den största protestantiska kyrkan på jorden är S:t Paulskyrkan i London.

London är äfven »dimmornas stad», ty det är alldeles icke något ovanligt, att midt på dagen få se Londons gatlyktor tända på grund af den tjocka dimman. Föröfrigt företer London med sina jernvägsnät öfver och under husen, sina många broar och slutligen sina 4,000,000 människor, ett rikligt Babylon.

Det är uti denna verldsstad vi återfinna de båda vännerna Albert och Charles.

En afton, då Albert och Charles voro på hemvägen, efter att hafva bevistat teatern och hade hunnit till en temligen aflägsen plats, der rörelsen för dagen var afslutad, kom plötsligt en qvinna springande rakt emot dem, bedjande om skydd mot en efter henne följande mänspersen.

— »Det är en kolportör,» sade hon,

»han har förföljt mig en hel vecka, och då jag ej vill ingå på hans skändliga begäran, hotar han att taga lifvet af mig, hvilket nog hade lyckats nu, såvida ej jag genom denna lyckliga slump träffat Eder, mina herrar.»

Under denna hennes förklaring hade mannen hunnit fram till oss.

— »Mina herrar, aflägsna denna syndiga qvinna från Eder, hon är illa anskrifven uti polisens annaler och jag skall nu föra henne till häktet.»

— »För tusan, det är ju presten, matrosen, utropade båda, Albert och Charles, jäså din gamla skälm, — du tänker nu bli öskuldens försvarare liksom negrernas i Westindien, och du tänker, att vi skulle utlemna flickan till dig din personierade bandit. Nej icke flickan — men du skall till häktet och det genast. Håll honom Charles, att han ej kommer undan!»

Det var redan försent — skurken hade, så fort han såg sig vara igenkänd, aflägsnat sig.

Af flickan fingo vi vidare veta, att hennes förföljare var sjömansprest och brukade predika för sjöfolket i dockorna. Hennes fader var stationerad vid en af dockorna i egenskap af tulltjenstensteman, och som han dagligen brukade besöka honom, hade

presten observerat henne, hvarvid hans svarta själ börjat låga — ja ja, det finnes godt om ulfvar i fårakläder.

Mady Smith, så hette flickan, vågade ej för sin fader omtala prestens förföljelser, ty han tålde ej något »pjosk», och så fick det bero.

Efter att hafva tedsagat Mady Smith till sin bostad återvände vi till vårt hotel.

Påföljande morgon, sedan de druckit sitt kaffe, frågade Charles vännen Albert huru länge vistelsen skulle räcka i London.

— »Min resplan är nu ändrad. Jag lofvade visserligen att återvända hem med dig, men om du påminner dig, så nämnde jag; att såvida inga oförutsedda hinder inträffar, jag skulle följa tillbaka. Detta hinder har nu inträffat, vi måste nu, hur ledsamt det än är, skiljas. Jag står i stort tacksamhetsskuld till dig och din hustru för all mig visad gästfrihet — sådan vänskap är icke dagligen att finna och du kan vara förvissad om, att vid första lägliga tillfälle, jag skall låta höra af mig.»

— »Bästa Albert, allt detta är för mig en gåta, jag vill icke försöka att lösa densamma; det skulle naturligtvis icke krönas med framgång. Jag litar likväl på ditt löfte att få höra af dig — måtte detta blott ske snart.

Så skiljdes de båda vännerna, Charles för att återvända till sitt lugna hem och Albert för att ånyo plöja världshafvens böljor — förr var det lusten som dref honom ut — och nu — — — — —

Epilog.

Trenne år efter denna händelse förflytta vi oss åter till Antwerpen.

Charles Lundholms affär finnes ännu kvar på samma gata — hans hem är äfven lika lyckligt om icke ännu mer förhöjdt derigenom, att tvenne små verldsborgare förökt församlingen sedan sist.

Charles kunde icke låta bli att tänka på vännen Albert och han besynnerliga afsked.

— »Det är besynnerligt att han aldrig skrifer till dig Charles», sade fru Lundholm, det är nu tre år sedan Ni skiljdes åt, kanske han tagit lifvet af sig när allt kommer omkring. Jag kan annars inte förstå, hvarför han ej med en enda rad skulle låta höra af sig.»

— »Det kommer nog min vän, jag är öfvertygad derom.»

Samtalet blef nu afbrutet af en af bodpojkarne som framlemnade ett telegram till

Charles. Knappast hade han öppnat telegrammet förr än han med oförställd glädje yttrade: »här Maria hafva vi mannen. Detta telegram är från Albert, det innehåller följande:

Charles Lundholm
Antwerpen.

»Kommer i morgon eftermiddag med ångaren Herman har sällskap med mig.»

Albert.

Nu blef det glädje hemma hos Charles, tiden till morgondagen syntes dem aldrig vilja taga en ända.

Tiden går likväl sin jemna gång, ingen dödlig kan hämma dess lopp och slutligen nalkades äfven timmarne för Alberts ankomst. Charles gick ned till hamnen för att möta sin vän — så hördes en lång hvissling — ångbåten lade till, — och de båda vännerna voro åter tillsammans.

Vid det, att Albert presenterade sin nya hustru, blef Charles så öfverraskad att han icke kom sig för att taga den af henne framräckta handen.

— »Det, det är ju hon, hon, som svartrocken förföljde, är hon din hustru? Jag måste tillstå, att var ditt afsked en gåta, så är äfven detta återseende för mig lika gåtfullt; men förlåt mig nu min fru, denna min oartighet som endast har sin grund på

Er tjuftpojke till mans hemlighetsmakeri, räck mig nu Er hand till försoning och var hjertligt välkommen, min hustru skall bli verkligt glad — det är allt, hvad jag nu kan säga.»

— »Tack min vän, tack för oss båda. Det gåtlika uti mitt beteende, skall jag, när vi komma hem till dig, gifva förklaring på.»

— »Godt! men nu till hemmet.»

Var Charles förvånad, så blef hans hustru det icke mindre, det existerade en inre sympatisk glädje och vänskap mellan dessa båda familjer, ovanligt är det likväl att finna det menniskor, hvilka vid första sammanträffandet med hvarandra, genast sympatisera, det är själarnes samband.

Efter intagna förfriskningar, började Albert som såg hur Charles och hans hustru längtade att få höra honom berätta om de sednare årens händelser:

— »Nu mina vänner, skall jag uppfylla Eder önskan, och berätta de sista årens vexlingar af mitt lif.»

— »Vi äro idel öral!»

— »Nåväl, du minnes väl Charles, den aftonen då vi efter slutad teaterrepresentation skulle begifva oss hem och huru en flicka kom springande emot oss, bedjande om vårt beskydd?»

— »Ja naturligtvis, mycket väl.»

— »Besynnerligt i sanning, denna af-
ton plef afgörande för mitt återstående lif,
jag blef nämligan kär i flickan!»

— »Det nämnde du aldrig ett ord om.»

— »Nej jag ville det ej, ty ingen skulle
trott mig, eller också ansett mig för
galen.»

»Jag uppmanade dig således att åter-
vända till ditt hem, jag ville sedermera
söka upp flickan.»

— »Du reste, och jag stannade qvar,
min första uppgift var att söka reda på
flickans fader, och sedermera inleda bekant-
skap med honom. Detta lyckades ganska
lätt, ty jag viste ju så väl hans namn, som
hans syssla. Gubben Smith, och jag blefvo
goda vänner, jag vann mitt mål och blef
bjuden hem till honom, förnyade så min
bekantskap med hans dotter. Efter 3
månaders förlopp friade jag och fick ja.
Jag blef nu tvungen att skaffa mig något
att försörja en hustru med, och beslöt mig
för att åter gå till sjös. Vi skulle icke
gifta oss förän om tvenne år under hvilken
tid jag skulle arbeta för ett hem.»

»Jag mönstrade som styrman på en
engelsk brig, med hvilken jag seglade $2\frac{1}{2}$
år. Många hårda stormar satte våra lif
på spel under denna tid. En gång var

det dock som all räddning syntes omöjlig, det var den sista resan. Vi hade lemnet Kaplandet och voro stadda på hemresa, då vi en dag ser oss förföljda af en seglare, han närmade sig allt mer och mer, slutligen hissade han sin flagg, det var ett sjöröfvarefartyg, en skonert, ett ståtligt fartyg och snällseglare af första rangen. Hvad var nu att göra? alla voro vi nästan målösa af förskräckelse, det var ju en ohygglig död som väntade oss, när jag så tänkte på min älskade Mady, ville mitt hjerta brista, det var en högst pinsam belägenhet för en fästman.»

Kaptenen kallade mig till sig för att rådslå om hvad som kunde göras, till all lycka sade han, faller mörkret på, hvadan han trodde vi kunde vara lugna till dagens inbrott, detta besannades äfven.

Som vi hade alla utsigter att mista våra lif, beslöto vi att åtminstone sälja dem så dyrt som möjligt.

Vi kallade manskapet akterut, trakterade dem med spiritus, uppmanade dem till mod ty utgången kände ingen.

Nu fingo de af halm, drefoch gammal segelduk förfärdiga figurer som skulle föreställa menniskor, hvarefter de påkläddes af besättnings kläder, sedan transporterade vi åtta stycken af dessa imitations

menniskor upp i master och rår, däcket talgade vi, våra egna skodon sandade vi på sulorna och efter att hafva surrat fast rodret och en af halmboysarne vid detsamma, gömde vi oss under storbåten för att afvakta hvad som komma skulle.

Allt detta arbete hade verkställs under natten och vid dagningen hade viskonaren på ett bösshålls afstånd. Vi hade som sagt fattat post under storbåten, alla beväpnade med hvar sitt laddade gevär.

Nu hördes anropningen, och en quart derefter hörde vi en båt lägga till samt flera män rusa upp på briggen, samt affyra sina skott på, som de trodde besättningen till väders, i och med detsamma de fyrade af, snafvade de och föllo raklänga ner på briggens däck, på en af vår kapten gifven signal störtade vi alla fram från vårt gömställe, affyrade våra skott, och träffade så väl att af 10 man som voro komna ombord, åtta låga döda, de andra två fängslades. Sedan den första förskräckelsen lagt sig, rådslogo vi om hvad som vidare kunde göras för vår räddning.

De båda fängslade sjöröfvarne togos ner i kajutan och förhördes. Vi fingo då veta att besättningen utgjorda 15 man således endast 5 man kvar på sjöröfvaren,

vidare att deras befälhafvare låg skjutna på däck, han hade varit med i båten.

Vi tvingade nu den ena af de fångslade att ropa an skonaren samt kalla de öfriga manskapet hit, då vi ämnade förfara på samma sätt. Sjörofvarne trodde att deras folk hade bemäktigat sig briggen, och att de öfriga skulle komma ombord för att hjälpa till med bytet.

Vi hade åter tagit plats under storbåten sedan vi först stufvat undan fångarne. En ny båtsattes ut från skonerten, bemannad med fyra man, snart låg de långsides, ock uppäntrade de alla fyra, tog ett hopp från relingen ner i däck och der lågo de som andra stockfiskar. Nu rusade vi fram hotade att skjuta ner dem, om de icke gåfvo sig, och så blefvo äfven de fångslade. Vi hade nu sex fångar hvilka vi placerade på hvar sitt ställe. Jag fick nu ordres af kapten att med tre man af vår besättning fara öfver till skonaren och taga den i närmare beskådande. Vi foro åstad alla tre beväpnade, då mannen som var kvarlemnad ombord för att sköta rodret varseblef främmande ansigtern, hoppade han tvärt öfver bord och försvann.

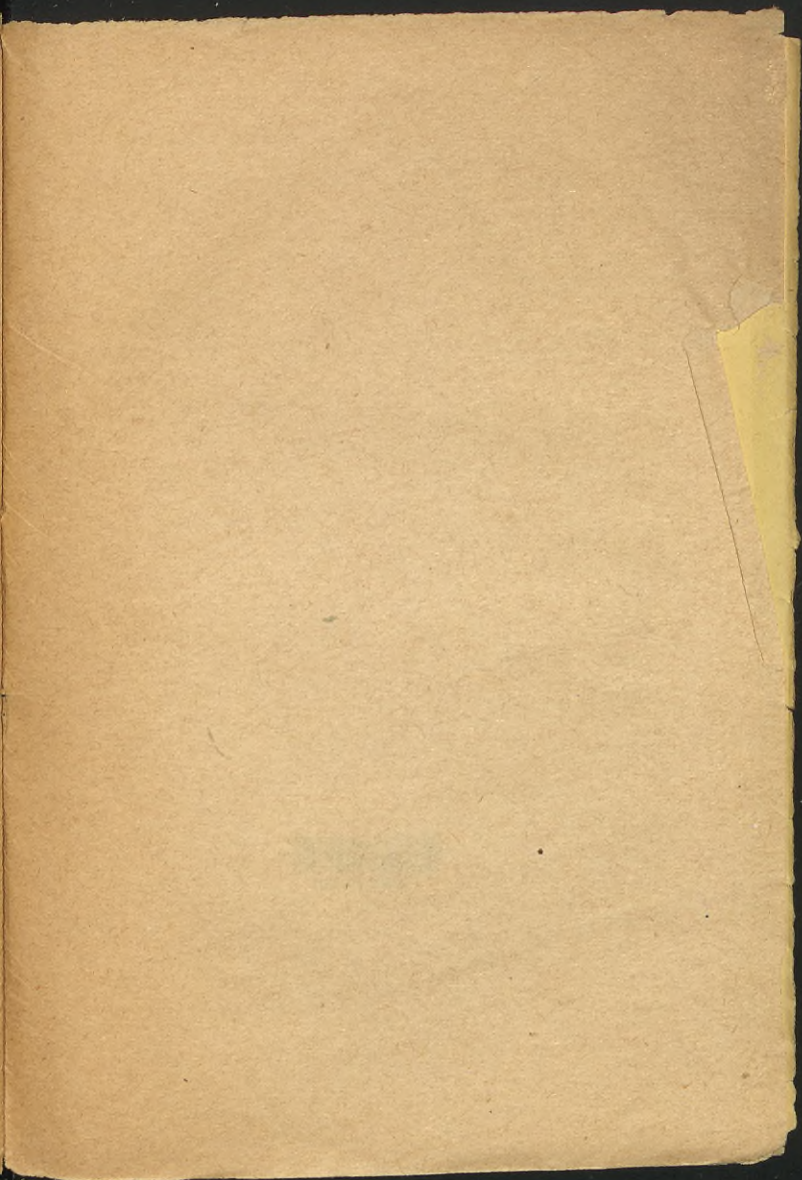
Hvad jag fann vid visitation på skonerten, låter knappast beskrifva sig: Guld, ädla stenar och värdepapper för öfver 100,000

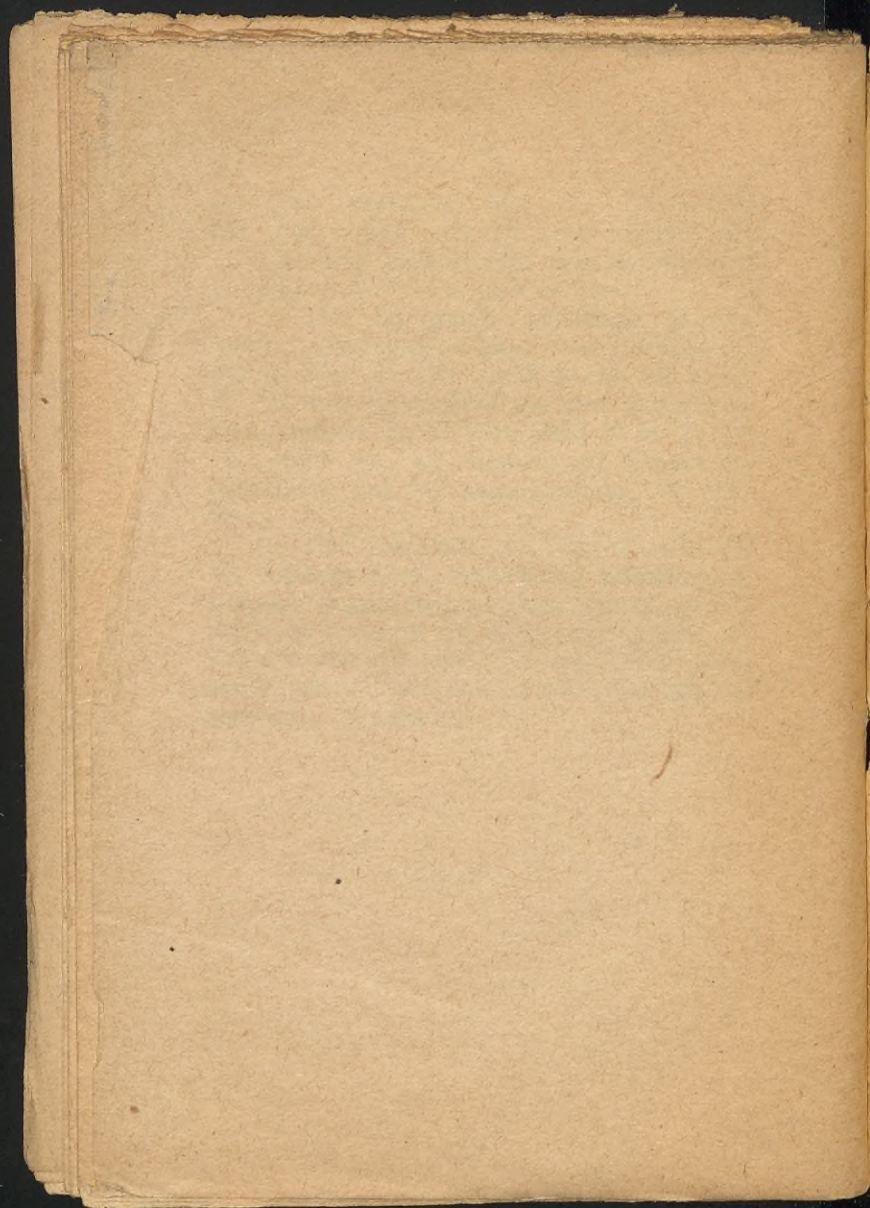
engelska pund förutom mycket annat dyrbart. Bland papper som jag hittade på, visade det sig att 12 briggar samt 14 skonare blifvit plundrade af dessa djeflar i människohamn. Vi annekterade nu i vår tur sjöröfvarfartyget och tvenne dagar efter denna händelse, signalerade vi en engelsk örlogsman, till honom öfverlemnades så väl fångarne som rövargodset. De engelska officerarne bevisade oss mycken hedersbetygelse för vår djerfva handling, och vid en fest som gafs oss till ära öfverlemnade admiralen å den britiska regeringens vägnar till hvar och en af oss en belöning. Kapten fick 6,000 jag 4,000 samt hvar och en af besättningen 2,000 pund sterl. för visadt mod och rådighet. Kaptenen skänkte ytterligare 50 pund till hvarje man af sin besättning. Utom er, mina tappra gossar, hade vi icke upplefvat denna dag. Så fort vi kommo till London lemnade jag briggen, och ilade till min fästmö, återseendets glädje låter lättare tänka sig än beskrivas. Några dagar derefter reste jag, Mady och pappa Smith till Paris, hvarest vi unga, i ingingo borgerligt äktenskap. Sex tusen pund gaf pappa Smith min hustru i brudgåfva och nu mina vänner, sedan vi gästadt eder en liten tid, reser jag och Mady till Sverige för att bosätta oss. Det blir då Eder tur

att göra contravisit hos oss. Nu vet Ni allt, jag hoppas att Ni efter denna min sjöförklaring förlåter min uraktlåtenhet att underrätta Eder om min tillvara.

— »Nu du gamle hederlige skeppskamrat tömma vi en bägare för återseendets glädje, tack för din vänskap och då nu du så väl som jag ankrat uti den äktenskapliga hamnen, ha vi icke mera att önska för vår egen del, nu återstår att arbeta för framtiden, det vill säga sanning och rättvisa.»

— »Du har rätt, vi vilja ej lefva för att vegitera blott, nej så länge lidande medborgare finnes, finnes äfven arbete, det är att vara arbetare uti skapelsens tjänst, således framåt till målet »Menniskokärlekens seger öfver våld och tyrani», det går ej fort men — säkert!»

1001847580

